

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 sierpnia 2010 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o rzecznikach patentowych

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 5 sierpnia 2010 r. ustawy o zmianie ustawy o rzecznikach patentowych, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 1, w art. 2:
  - a) skreśla się pkt 2 i 3,
  - b) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

    - 1) Urzędzie Patentowym – rozumie się przez to Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej,
    - 2) samorządzie – rozumie się przez to Polską Izbę Rzeczników Patentowych.";

- 2) w art. 1 w pkt 8, w art. 14:
  - a) skreśla się wyrazy ", chyba że wynika to z odrębnych przepisów",
  - b) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie dotyczy informacji udostępnianych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 276) - w zakresie określonym tymi przepisami.";

- 3) w art. 1 w pkt 9, w art. 14a:
  - a) w ust. 1 skreśla się wyrazy "umiejętności i kształcenia",
  - b) w ust. 2 wyrazy "i kształcenia" zastępuje się wyrazem "zawodowego";

- 4) w art. 1 w pkt 11, w art. 15a:
  - a) skreśla się ust. 1,
  - b) w ust. 2 wyrazy "Krajowa Rada Rzeczników Patentowych" zastępuje się wyrazami "Krajowy Zjazd Rzeczników Patentowych";

- 5) w art. 1 w pkt 12 w lit. a w tiret trzecim wyrazy "przed Komisją Egzaminacyjną, o której mowa w art. 33" zastępuje się wyrazami ", o którym mowa w art. 31";

- 6) w art. 1:
  - a) w pkt 12 w lit. b, w ust. 2 w pkt 2 wyrazy "odrębnymi przepisami" zastępuje się wyrazami "ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394)",
  - b) w pkt 13, w art. 19c skreśla się wyrazy "(Dz. U. Nr 63, poz. 394)";

- 7) w art. 1:
  - a) w pkt 19 w zdaniu wstępnym wyrazy "i 28b" zastępuje się wyrazami "i art. 28b",
  - b) w pkt 44 w zdaniu wstępnym wyrazy "i 67b" zastępuje się wyrazami "i art. 67b";

- 8) w art. 1 w pkt 19, w art. 28a ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Krajowa Rada Rzeczników Patentowych może, na uzasadniony wniosek aplikanta, zwolnić go w części od ponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 3, a także odroczyć jej płatność lub rozłożyć ją na raty.";

- 9) w art. 1 w pkt 20, w art. 29 w ust. 4 wyrazy "Krajowej Rady Rzeczników Patentowych," zastępuje się wyrazami "Komisji Egzaminacyjnej";

- 10) w art. 1 w pkt 22, w art. 31 w ust. 1:

- a) w pkt 1 po wyrazie "przemysłowej" dodaje się wyrazy ", w tym prawa europejskiego i międzynarodowego",
  - b) skreśla się pkt 3;
- 11) w art. 1 w pkt 23:
- a) zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
"art. 32 otrzymuje brzmienie:",
  - b) przed ust. 1 dodaje się oznaczenie art. 32;
- 12) w art. 1 w pkt 24, w art. 33:
- a) ust. 3 oznacza się jako ust. 1a,
  - b) w ust. 4 wyrazy "Komisji Egzaminacyjnej" zastępuje się wyrazami "zespołu egzaminacyjnego",
  - c) w ust. 6 wyrazy "dotyczącej wyniku" zastępuje się wyrazami "stwierdzającej wynik";
- 13) w art. 1 w pkt 27 w lit. a, pkt 1 otrzymuje brzmienie:
"1) w przypadku ukończenia przez niego aplikacji,";
- 14) w art. 1 w pkt 27 w lit. c, w pkt 4 wyrazy "bez usprawiedliwionej przyczyny" zastępuje się wyrazami ", bez usprawiedliwionej przyczyny,";
- 15) w art. 1 w pkt 28, w art. 39 po wyrazie "pracy" dodaje się wyraz "członków";
- 16) w art. 1 po pkt 28 dodaje się pkt 28a w brzmieniu:
"28a) art. 40 otrzymuje brzmienie:
"Art. 40. Krajowa Rada Rzeczników Patentowych określa, w drodze uchwały, program, regulamin i szczegółowe zasady odbywania aplikacji z uwzględnieniem organizacji i formy szkolenia, a także wzór świadectwa złożenia egzaminu kwalifikacyjnego. Program aplikacji oraz organizacja szkolenia powinny uwzględniać zakres czynności praktycznych, jakie może podejmować aplikant w toku aplikacji.";"

- 17) w art. 1 w pkt 29, w ust. 1 wyrazy "art. 23a, art. 20 ust. 4 pkt 2 i ust. 5" zastępuje się wyrazami "art. 20 ust. 4 pkt 2 i ust. 5, art. 23a";
- 18) w art. 1 w pkt 33, w art. 50a w ust. 1 w pkt 1 wyrazy "Polską Izbę Rzeczników Patentowych" zastępuje się wyrazem "samorząd";
- 19) w art. 1:
  - a) w pkt 33:
    - zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
"po art. 51 dodaje się art. 51a w brzmieniu:",
    - art. 50a oznacza się jako art. 51a,
  - b) dotychczasowy pkt 33 oznacza się jako pkt 34a;
- 20) w art. 1 w pkt 34 przed lit. a dodaje się lit. ... w brzmieniu:
"...) uchyla się pkt 1,";
- 21) w art. 1 w pkt 37 skreśla się lit. b;
- 22) w art. 1 w pkt 42, w ust. 1 wyrazy "obwinionemu, poszkodowanemu oraz Rzecznikowi Dyscyplinarnemu" zastępuje się wyrazem "stronie";
- 23) w art. 1 w pkt 44, w art. 67a w ust. 1 skreśla się wyrazy "obowiązku przestrzegania";
- 24) w art. 2 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
"2. Do egzaminów kwalifikacyjnych osób, które odbywają aplikację w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą."

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Na posiedzeniu w dniu 12 sierpnia 2010 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy o rzecznikach patentowych i uchwalił do niej 24 poprawki.

W art. 2 w słowniczku ustawy ustawodawca zamieścił nie tylko definicje, ale też skróty pkt 2 i 3. Definicja i skrót są różnymi środkami techniki prawodawczej, okoliczności i zasady posługiwania się tymi środkami określone zostały w Zasadach techniki prawodawczej, zwanych dalej "ZTP". Mając na względzie istotę każdego z tych środków zasadą techniki prawodawczej jest, iż w przepisie (w jednej jednostce redakcyjnej) formułującym definicje nie formułuje się skrótów (§154 ust. 4 ZTP). Kierując się powyższym uchwalono poprawkę nr 1.

Nowelizowany art. 14 stanowiąc o możliwości zwolnienia rzecznika patentowego z zachowania tajemnicy zawodowej odsyła do odrębnych przepisów. Kierując się § 156 ZTP, który określa zasady formułowania odesłań, w tym odesłań zewnętrznych dokonywanych w celu zapewnienia spójności regulowanych instytucji prawnych, Senat uznał za konieczne jednoznaczne wskazanie aktu normatywnego, w którym przewidziano możliwość zwalniania z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego nie dotyczy informacji udostępnianych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu - w zakresie określonym tymi przepisami. Analogiczną regulację przewiduje w odniesieniu do adwokatów ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (art. 6 ust. 4) oraz w odniesieniu do doradców podatkowych ustawa z dnia 1 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (art. 37 ust. 4). Mając na względzie przytoczone przykłady oraz kierując się założeniem racjonalności prawodawcy (m.in. założeniem, iż podobne ustawodawca reguluje podobnie) Senat uchwalił poprawkę nr 2.

Dodawany art. 14a nakłada na rzecznika patentowego obowiązek doskonalenia umiejętności i kształcenia zawodowego. Zestawiając ten przepis z obowiązującym art. 43 ust. 1 pkt 4 i art. 51 pkt 8, które stanowią o doskonaleniu zawodowym rzeczników patentowych, nasuwało się pytanie o wzajemną relację pojęć "doskonalenie umiejętności", "kształcenie zawodowe" oraz "doskonalenie zawodowe". Senat uznał, iż zakres tych pojęć jest tożsamy (sprowadzają się one do tego samego). Tezę tę potwierdza uzasadnienie do projektu, w myśl którego celem dodawanego art. 14a jest nałożenie (wprost) na polskich rzeczników patentowych obowiązku (wymogu) stałego doskonalenia zawodowego. Mając

powyższe na względzie oraz kierując się nakazem konsekwencji terminologicznej uchwalono poprawkę nr 3.

W uzasadnieniu do projektu ustawy w zasadzie nie wyjaśniono celu dodania do nowelizowanej ustawy art. 15a wskazując jedynie, iż jest to konieczne z punktu widzenia art. 24 dyrektywy 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym. Należy zwrócić uwagę, iż w obecnie obowiązującym systemie prawnym brak jest jakiegokolwiek przepisu zakazującego przekazywania informacji handlowej o świadczonej przez rzecznika patentowego usłudze oraz reklamowania przez niego tej usługi. W związku z tym, w myśl zasady co nie jest przez prawo zabronione jest dozwolone, rzecznikowi prawo takie przysługuje. W odniesieniu do rzeczników patentowych cel wdrażanej regulacji wspólnotowej (zniesienie zakazów) jest więc osiągnięty i nie ma potrzeby potwierdzać dodatkowo w ustawie przysługującego rzecznikom patentowym prawa. Ponieważ prawodawca wspólnotowy przewiduje określenie przez państwa członkowskie szczególnych zasad dostarczania informacji handlowych w ramach poszczególnych zawodów regulowanych i wobec braku w nowelizowanej ustawie podstawy do określenia takich zasad, celowe zdaniem Wysokiej Izby jest upoważnienie zawarte w dodawanym art. 15a ust. 2, z tym że organem określającym szczegółowe zasady prowadzenia reklamy powinien być Krajowy Zjazd Rzeczników Patentowych. W ocenie Senatu istnieje nierozzerwalny związek pomiędzy etyką zawodową, a reklamą i w związku z tym, zasady reklamowania powinien określić organ, do którego kompetencji należy uchwalanie zasad etyki rzecznika zawodowego. Sposób transponowania art. 24 dyrektywy 2006/123/WE zaproponowany przez Senat jest podobny do przyjętego przez ustawodawcę w odniesieniu do doradców podatkowych (art. 38 ustawy o doradztwie podatkowym).

W poprawce nr 5 przyjęto, iż art. 19 ust. 1 pkt 6 powinien odsyłać do regulacji określającej istotę egzaminu kwalifikacyjnego, a nie tryb jego składania.

Uwzględniając § 156 ZTP, który określa zasady formułowania odesłań w akcie normatywnym, należy - w opinii Wysokiej Izby - w art. 19 ust. 2 pkt 2 wskazać wprost, iż kwalifikacje, o których mowa w tym przepisie uznawane są na podstawie ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (poprawka nr 6).

Uchwalając poprawkę nr 7 uwzględniono określone w ZTP zasady oznaczania podstawowych jednostek redakcyjnych (artykułów) oraz poglądy doktryny w tym zakresie.¹

W art. 28a ust. 3 ustawodawca wprowadza zasadę, iż wysokość opłaty rocznej za aplikację będzie ustalał, w drodze rozporządzenia (a więc aktu powszechnie obowiązującego), Prezes Rady Ministrów. Jednocześnie w dodawanym art. 28a ust. 4 przyjęto, iż opłata ta będzie mogła być obniżona na wniosek aplikanta uchwałą Krajowej Rady Rzeczników Patentowych. Rozwiązaniu temu można poczynić zarzut, iż przepis ten dopuszczałby zmianę przepisu rozporządzenia, aktem o charakterze wewnętrznym będącym w rzeczywistości aktem stosowania prawa (*sui generis* decyzją indywidualną). Obniżenie opłaty oznaczałoby bowiem ustalenie nowej wysokości tej opłaty aktem, który nie ma charakteru powszechnie obowiązującego. Inaczej analogiczną kwestię uregulowano w ustawie – Prawo o adwokaturze i ustawie o radcach prawnych w odniesieniu do rocznej opłaty z tytułu aplikacji adwokackiej i radcowskiej. W ustawach tych mówi się nie o obniżaniu opłaty, ale o zwalnianiu z całości albo części opłaty, której wysokość ustalił Minister Sprawiedliwości. Mając powyższe na uwadze, dążąc do wyeliminowania wątpliwości systemowych oraz kierując się założeniem, iż podobne ustawodawca powinien regulować podobnie, Senat uchwalił poprawkę nr 8.

W nowelizowanym art. 29 ust. 4 ustawodawca stanowi o uchwale Krajowej Rady Rzeczników Patentowych stwierdzającej wynik egzaminu konkursowego. Jednocześnie w nowelizowanym art. 33 ust. 6 ustawodawca mówi o uchwale Komisji Egzaminacyjnej dotyczącej wyniku egzaminu konkursowego. Mając na uwadze, iż wolą ustawodawcy jest, aby była to ta sama uchwała przyjęto poprawki nr 9 i 12, które ujednocniają przepisy ustawy w zakresie organu podejmującego uchwałę i nazwy uchwały. Ponadto Senat stwierdził, iż rozwiązanie przewidziane w art. 33 ust. 4 jest zbyt rygorystyczne i może w przyszłości powodować kłopoty ze skompletowaniem składu Komisji Egzaminacyjnej. W związku z tym, przyjęto poprawkę, zgodnie z którą okoliczności mogące wpływać na bezstronność egzaminatora będą skutkowały wyłączeniem go z zespołu egzaminacyjnego, a nie z Komisji Egzaminacyjnej. Poprawka nr 12 umieszcza także przepis dotyczący przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej we właściwym miejscu w strukturze art. 33.

---

¹ S. Wronkowska, M. Zieliński, Komentarz do zasad techniki prawodawczej, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2004, s. 141. Zdaniem prof. M. Zielińskiego konsekwencją przyjęcia przez ZTP, iż nazwa "art." jest fragmentem indywidualizującym podstawową jednostkę w obrębie całej ustawy, jest konieczność, powtarzania tej nazwy w sytuacji wymieniania artykułów w przepisie. Zasada ta dotyczy również przepisów zmieniających.

Mając na względzie, iż prawo europejskie i międzynarodowe w zakresie ochrony własności przemysłowej mieści się w zakresie ogólnego pojęcia "prawo własności przemysłowej" (pojęcia tego nie powinno się utożsamiać z ustawą z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej) Senat uznał, iż pkt 3 w art. 31 ust. 1 jest zbędny i uchwalił poprawkę nr 10. Pozostawienie pkt 3 mogłoby skutkować pytaniami o to, czy prawo europejskie i międzynarodowe w zakresie ochrony własności przemysłowej jest prawem własności przemysłowej?

Mając na uwadze, iż aktualnie art. 32 składa się z dwóch ustępów Senatu uznał, że należy zmienić technikę, którą posłużono się w przepisie zmieniającym i nadać nowe brzmienie całej podstawowej jednostce redakcyjnej (poprawka nr 11).

Nowelizowany przepis art. 37 pkt 1 przewiduje, iż aplikant będzie skreślany z listy aplikantów z "chwilą ukończenia aplikacji". Zestawiając pkt 1 z wprowadzeniem do wyliczenia w art. 37 można dojść do wniosku, iż podjęcie uchwały i techniczne wykreślenie z listy muszą nastąpić w tym samym momencie (chwili) co ukończenie aplikacji. Jest to nierealne. W uchwalonej poprawce nr 13 przyjęto rozwiązanie, iż ukończenie aplikacji jest jedną z okoliczności, która obliguje Krajową Izbę Rzeczników Patentowych do podjęcia stosownej uchwały (nie określa się momentu dokonania skreślenia).

Poprawka nr 14 ma charakter redakcyjny.

Poprawka nr 15 zmierza do tego, aby przepisy rozporządzenia, które będzie wydane na podstawie art. 39 zapewniały bezstronność pracy członka Komisji Egzaminacyjnej, bez względu na to, czy działa on w Komisji Egzaminacyjnej *in gremio*, czy też w zespole egzaminacyjnym.

W myśl znowelizowanej delegacji ustawowej art. 39, w rozporządzeniu zostanie określony m.in. szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminu kwalifikacyjnego. Do uregulowania tej samej sprawy jest już upoważniona na podstawie art. 40 Krajowa Rada Rzeczników Patentowych. Upoważnienie dwóch podmiotów do uregulowania tej samej sprawy jest nieracjonalne, co więcej powoduje wewnętrzną niespójność ustawy. Senatu uznał, iż problematykę przeprowadzania egzaminu kwalifikacyjnego powinien uregulować Prezes Rady Ministrów, a nie organ samorządu i uchwalił poprawkę nr 16.

Poprawka nr 17 ma charakter redakcyjny.

Ustawodawca przewidział, iż samorząd rzeczników patentowych będzie reprezentowany przez Prezesa PIRP. Jednocześnie na gruncie obowiązującego art. 51 pkt 1 kompetencja ta jest przyznana Krajowej Radzie Rzeczników Patentowych. Zdaniem Senatu

jest niedopuszczalne, aby ustawodawca wyposażał w tę samą kompetencję dwa organy. Będzie to bowiem skutkowało sporami kompetencyjnymi między tymi organami, co może spowodować w efekcie paraliż pracy organów samorządu. Mając to na względzie uznano, iż przyznanie kompetencji Prezesowi PIRP musi oznaczać jednocześnie pozbawienie tej kompetencji Krajowej Rady (poprawka nr 20). Ponadto w przepisie określającym zadania i kompetencje Prezesa PIRP uwzględniono sformułowany w art. 2 nowelizowanej ustawy skrót (poprawka nr 18).

Uwzględniając strukturę rozdziału 5 nowelizowanej ustawy oraz treść art. 44 (w nowym brzmieniu) i art. 51, w poprawce nr 19 przyjęto, iż przepis określający zadania i kompetencje Prezesa PIRP powinien być dodany po art. 51, jako art. 51a.

Z art. 57 ust. 1 w nowym brzmieniu wynika, iż rzecznik patentowy odpowiada dyscyplinarnie m.in. za nienależyte wykonywanie obowiązków określonych w ustawie, zaś z dodawanego art. 67a ust. 1 wynika, że osoba świadcząca na terytorium Polski usługi transgraniczne odpowiada dyscyplinarnie za naruszenie warunków wykonywania zawodu rzecznika patentowego. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim przypadku jednym z warunków (ustawowych obowiązków) wykonywania zawodu (świadczenia pomocy) jest obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy świadczeniu pomocy w sprawach własności przemysłowej. W związku z tym dodawany do art. 57 ust. 1a jest zbędny. Z jednej strony powtarza on bowiem treść art. 16 ust. 1 nowelizowanej ustawy, z drugiej zaś mieści się przedmiotowo w hipotezie art. 57 ust. 1 i art. 67a ust. 1.

Uwzględniając sformułowaną w dodawanym art. 61a definicję "strony" w postępowaniu dyscyplinarnym proponuje się uwzględnienie tej definicji w nowelizowanym art. 63 ust. 1 (poprawka nr 22).

Ponieważ osoba świadcząca na terytorium Polski usługi transgraniczne będzie odpowiadała dyscyplinarnie nie tyle za naruszenie obowiązku przestrzegania warunków wykonywania zawodu i zasad etyki rzecznika patentowego, co za naruszenie tychże warunków i zasad, Senat uchwalił poprawkę nr 23.

W związku z tym, iż ustawodawca zmienia zasady przeprowadzania egzaminu kwalifikacyjnego nasuwało się pytanie, na jakich zasadach starych, czy nowych będą zdawały egzamin osoby odbywające aplikację w dniu wejścia w życie rozpatrzonej noweli. Jednoznaczna odpowiedź na to pytanie intertemporalne jest istotna zarówno z punktu widzenia zdających, jak i organu, który będzie przeprowadzał egzamin. Wobec faktu, iż w odniesieniu do kwestii intertemporalnych nie wykryły się dyrektywy

interpretacyjne pozwalające jednoznacznie stwierdzić, jaki reżim prawny (dotychczasowy, czy nowy) znajdzie zastosowanie w określonej sytuacji, konieczne jest sformułowanie przepisu przejściowego, który ten problem rozstrzygnie. Zdaniem Senatu, wolą ustawodawcy jest, aby osoby będące w trakcie aplikacji w dniu wejścia w życie ustawy zdawały egzamin kwalifikacyjny na nowych zasadach. Mając powyższe na względzie uchwalono poprawkę nr 24.